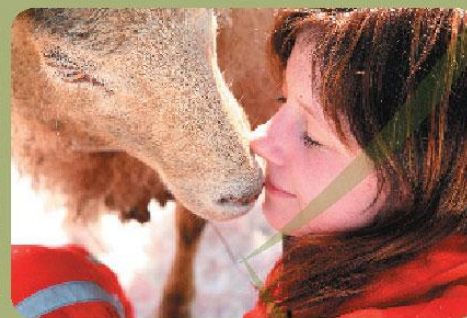

Spesialundervisning og spesialpedagogisk hjelp

www.verdal.kommune.no

Bestilling

- Orienterer om ressursbruk, behovskartlegging og tildeling, innenfor området spes.ped både i skole og barnehage.

Tilleggsmoment:

- Effekten, tiltak/verktøy, utfordringer

Spesialundervisning og spesialpedagogisk hjelp

5.1 Elevens individuelle rett til spesialundervisning - § 5-1 første ledd

Elevens rett til spesialundervisning er regulert i opplæringsloven § 5-1 første ledd. Paragraf 5-1 første ledd lyder:

- *Elevar som ikkje har eller som ikkje kan få tilfredsstillande utbytte av det ordinære opplæringstilbodet, har rett til spesialundervisning.*

Opplæringsloven § 5-7 om spesialpedagogisk hjelp før opplæringspliktig alder lyder slik:

- *Barn under opplæringspliktig alder som har særlege behov for spesialpedagogisk hjelp, har rett til slik hjelp. Hjelpa skal omfatte tilbod om foreldrerådgiving. Hjelpa kan knytast til barnehagar, skolar, sosiale og medisinske institusjonar og liknande, eller organiserast som eige tiltak. Hjelpa kan også givast av den pedagogisk-psykologiske tenesta eller av ein annan sakkunnig instans.*

Skjønnsmessig vurdering

- For å avklare rett til spesialundervisning må det først ses på hva som er den ordinære opplæringen, og hva som vil være et tilfredsstillende utbytte av denne opplæringen. Det er **tilfredsstillende utbytte** som er skjæringsgrensen for om en elev har rett eller ikke. Å avgjøre om en elev har et tilfredsstillende utbytte, er en skjønnsmessig vurdering. Ingen har krav på et optimalt læringsutbytte.
- Retten til spesialundervisning omfatter ikke elever som lærer raskere eller mer enn gjennomsnittet, og som derfor ikke får tilfredsstillende utbytte av opplæringen.
- Spesialundervisning innebærer en mer omfattende individuell tilpasning, som blant annet kan omfatte avvik fra innholdet i opplæringen slik det går frem av Læreplanverket for Kunnskapsløftet.

Behovskartlegging og tildeling

Prosess fra vanske avdekkes til spesialundervisning er vedtatt:

1. Henvisning til PPT (med formøte)
 2. Kartlegging/utredning
 3. Sakkyndig vurdering (etter melding om behov)
 4. **Vedtak av virksomhetsleder**
 5. Planlegging og gjennomføring av spes.u.
 6. Evaluering
- Alle ressursene til spesialundervisning er per dato fordelt ut på virksomhetsområdene.

Ressursbruk i barnehage

- Per 15.12.2011 rapporterer barnehagene om 29 barn som får spesialpedagogisk hjelp. Det utgjør **3,36 %** av ungene.
- Per 12.3.2012 brukes det **171 timer per uke** på spesialpedagog fordelt på 9 barnehager, og **385 timer per uke** på assistent fordelt på 15 barnehager. Spesialpedagogene er **5,26 årsverk** til sammen i alle barnehager. Årsverk for spesialassistent er **9.93**.
- Barnehagene får tildelt ressurser etter søknad som de bruker fortrinnsvis til assistenter.
- **Kommunen bruker i underkant av 5 millioner på spesialpedagogisk hjelp i barnehager.**

Gråsonerbarn - utvikling

Prosentvis andel gråsonerbarn pr år.			
År	Prosent		
2007	16,65	I 2007 mangla vi svar/kartlegging fra 2 barnehager	133 barn av 779 barnehagebarn
2008	17,99		154 barn av 856 barnehagebarn
2009	17,24		146 barn av 847 barnehagebarn
2010	15,44	Tall pr 01.06.11	138 barn av 894 barnehagebarn
2011	13,17	Tall pr 01.12.11	110 barn av 835 barnehagebarn
2012	13,59	Tall pr 01.06.12	123 barn av 905 barnehagebarn

Ressursbruk i skole

	2008/2009	2009/2010	2010/11	2011/12
Elevtall:	1952	1993	1939	1921
Årstimer til spesialundervisning:	24243	22593	24694	24325
Årstimer til assistent som deltar i undervisning:	34051	35236	35377	46158
Herav årstimer til assistent som deltar i spesialundervisning:	0	22 539	20 676	30 785
Elever meldt PPT:	175	206	234	230
Elever tilrådd spesialundervisning av PPT:	162	180	183	191
Antall elever innvilget enkeltvedtak:	165	181	183	191
Antall elever som får spesialundervisning:	Gutter: 125 Jenter: 39	Gutter: 137 Jenter: 44	Gutter: 138 Jenter: 45	Gutter: 145 Jenter: 46
Antall elever som får assistenttimer:	Gutter: 61 Jenter: 17	Gutter: 78 Jenter: 23	Gutter :82 Jenter: 27	Gutter: 65 Jenter: 17

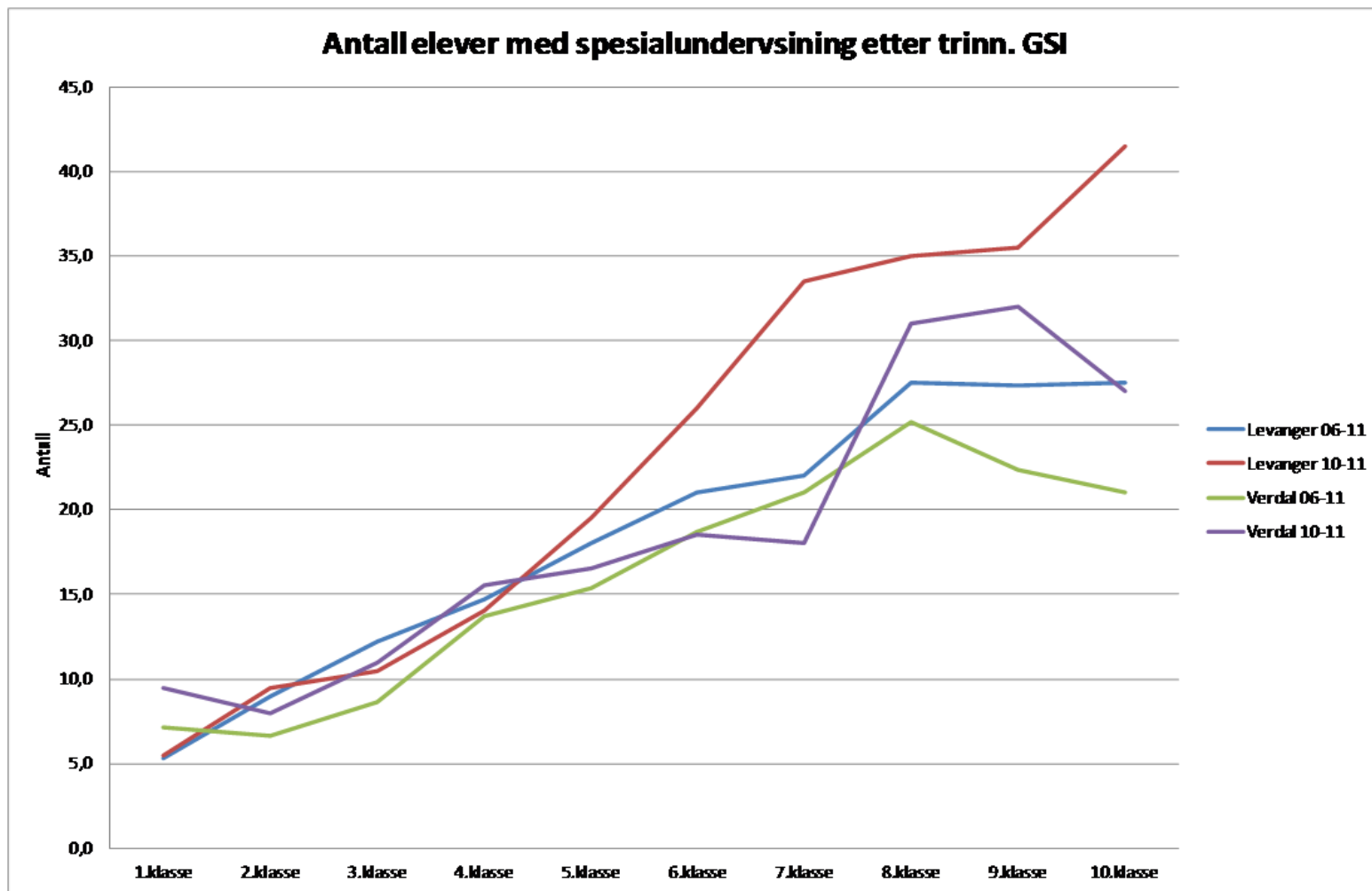
Ressursbruk i skole.....

- I prosent utgjør denne gruppen ca. 10% av elevene. Av denne 10% av elever mottar guttene $\frac{3}{4}$ og jentene $\frac{1}{4}$ av lærertimer. Når det gjelder timer med assistent representerer guttene $\frac{4}{5}$ og jentene $\frac{1}{5}$.
- Ressursbruken tilsvarer ca 19,3 årsverk med assistenter og ca 33 årsverk med lærere. Et anslag i forhold til kostnader da, inklusive pensjon og arbeidsgiveravgift blir ca. 28 millioner

Tildeling

Skole	Antall elever	Enkeltvedtak	
Garnes	43	6	14%
Leksdal	65	6	9,2%
Ness	54	6	11,1%
Volden	34	4	11,8
Vuku B	92	4	4,3%
Vinne	209	18	8,6
Stiklestad	171	5	2,9%
Ørmelen	261	36	13,8
Verdalsøra B	365	27	7,4%
Verdalsøra U	402	55	13,7%
Vuku U	225	34	15,1%
Totalt	1921	201	10,5%

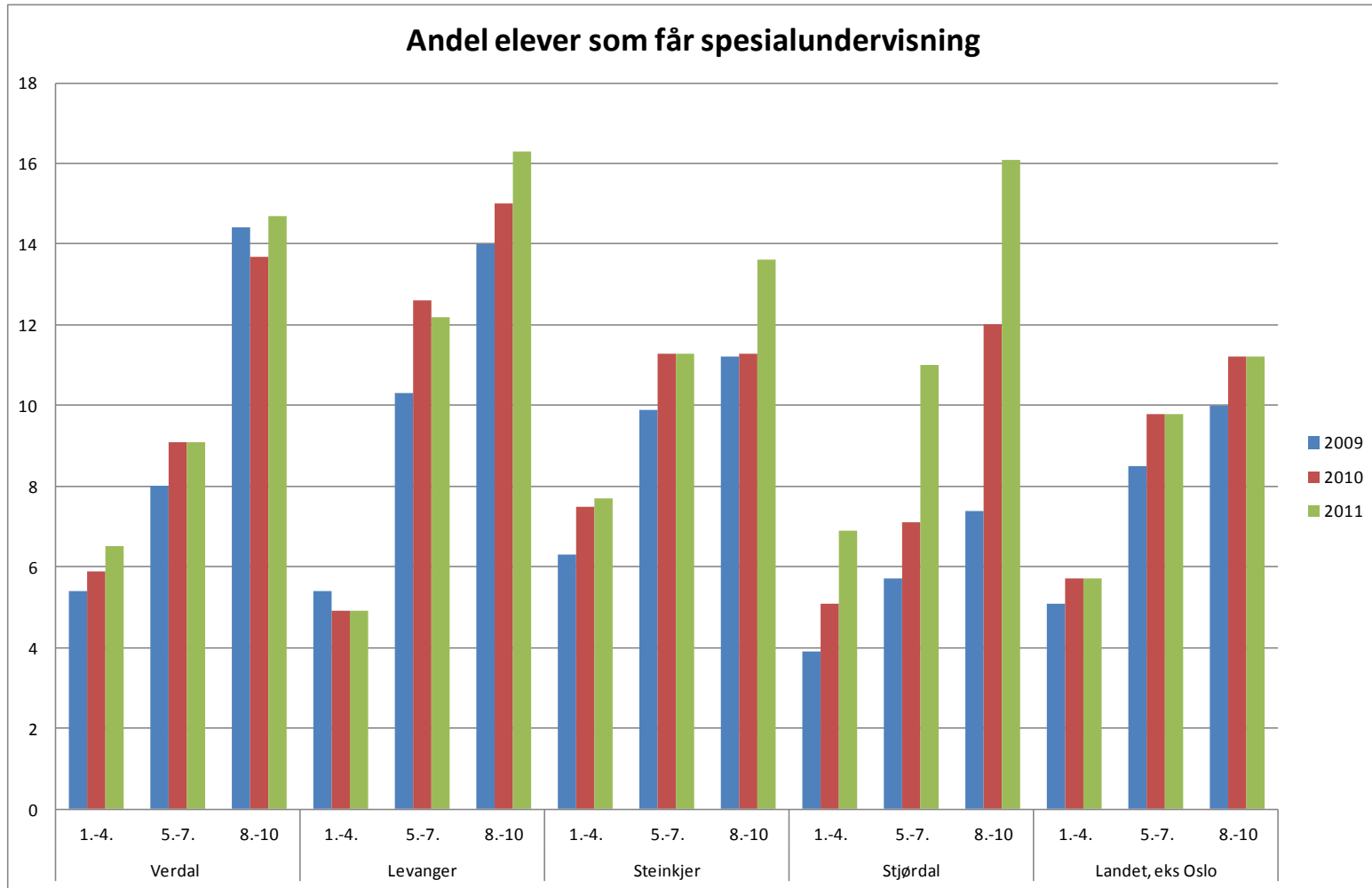
Hvem mottar spesialundervisning?

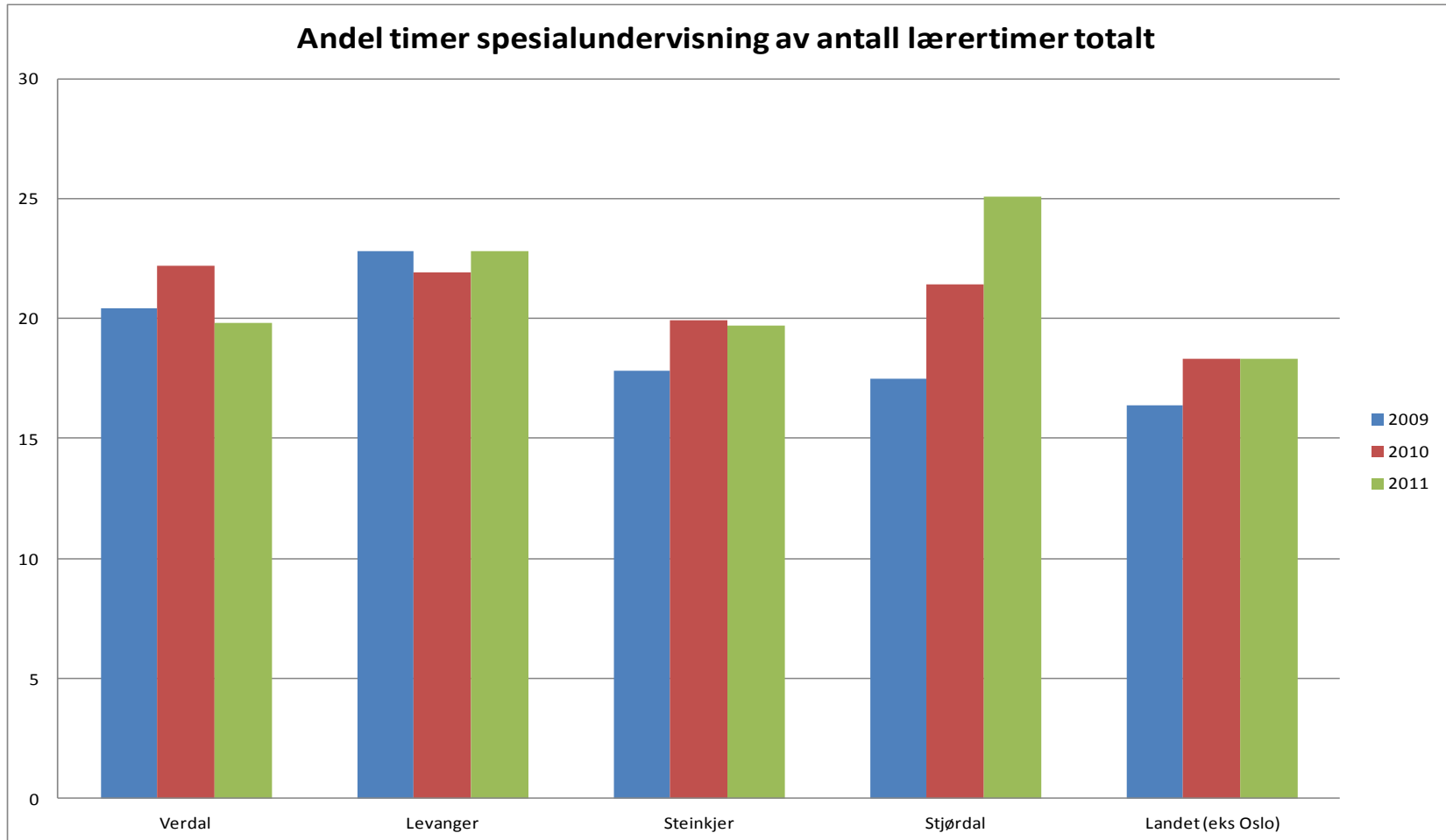
Hvorfor???

- Enkelte problem framstår tydeligere etter hvert som barn blir eldre (lese- og skrivevansker)
- Antall timer med opplæring øker og kravene til faglig prestering øker
- Spesialundervisning er ikke et virkemiddel for å «ta igjen» de andre, men for å gi noen et tilfredsstillende utbytte av opplæringen
- Noen elever krever en alternativ opplæring gjennom hele grunnskolen, og vil aldri kunne klare seg kun med tilpasninger (multihandikappede elever)

Verdal i forhold til de andre....

www.verdal.kommune.no

Effekten – hvordan måle den?

- Alle elever med spesialundervisning har en Individuell OpplæringsPlan (IOP). Den skal vurderes to ganger per år med tanke på måloppnåelse.
- Men, det er bekymringsfullt at så mange elever mottar spesialundervisning. Både fordi det tar en stor andel av undervisningsressursene, men også fordi **forskning viser at elever som mottar spesialundervisning har lavere motivasjon, arbeidsinnsats, trivsel på skolen og sosial kompetanse i forhold til andre elever**. Det er små, eller ingen, forskjeller i prestasjonene i forhold til om de mottar litt eller mye spesialundervisning (Nordahl, 2011).
- Mange elever vil ha et reelt behov for en undervisning som avviker fra målene som jevnaldrende har, og de vil også ha behov for kompensatorisk undervisning gjennom hele skoleløpet for at de skal oppleve mestring og ha utvikling. Det er viktig at disse elevene får den tilretteleggingen de har rett til.

Tiltak

- De Utrolige Årene (DUÅ) – et tiltak som skal bidra primærforebyggende (i barnehage og skole)
- Klasseledelse og relasjonskompetanse på u.skolen
- Dino-skole (per dato kun i barnehage)
- Alternative skoletilbud – blant annet et tilbud organisert i tilknytning til en gård i Vinne hvor det per dato er elever fra 4 virksomhetsområder som mottar et tilbud
- Kompetanseheving (lese- og skriveopplæring)

Spesialundervisning – drivere og dilemma

- Rapport IRIS 2012/017
- I dag får 50.629 elever i grunnskolen spesialundervisning. Dette tilsvarer åtte prosent av alle norske elever. I 2007 fikk seks prosent av elevene spesialundervisning.

Komplekse drivere

Driverne bak denne økningen er mange og sammensatte. For skolesektoren selv fremstår fem drivere som spesielt viktige.

- Presset økonomi i skolesektoren
- Foreldre krever mer av opplæringen
- Kunnskapsløftet
- Mer vekt på internasjonale/nasjonale tester og kartlegginger
- Økende bruk av diagnoser

Hva kan/bør gjøres?

- **Mindre spesialundervisning er mulig**

Å redusere spesialundervisningen krever en kombinasjon av tiltak; som endret regelverksforståelse, fleksibel organisering av undervisningen og endret undervisningspraksis .

– KS ønsker en skole som i større grad får mulighet til å ta hensyn til elevenes ulike behov og forutsetninger, sier Jan Sivert Jøsendal, avdelingsdirektør i KS Utdanning. **Han påpeker at dagens system for spesialundervisning, gjør det vanskelig å fange opp elever som trenger noe mer, eller noe annet, enn det som tilbys innenfor de ordinære rammene.**

– **Det må være mulig for skolene å organisere undervisningen uten at det som kreves av ekstra ressurser blir definert som spesialundervisning, understreker Jøsendal.**